

[Gert Petersen]

Radikale Venstre har forladt regeringen – sådan i al stilhed, ubemærket. Eller er vi nået dertil, at De Radikale accepterer tavshed om de miljøpolitiske problemer, når regeringens programkløring lægges frem, og accepterer en fortsat opretholdelse af den kolde krigs væbnede niveau? Ja, vi er åbenbart nået derhen, for De Radikale sidder stadig væk på ministertaburetterne. Derudover har de dog usynliggjort sig.

Året 1789, da den store franske revolution bragte friheden til Europa, fik sit sidestykke med året 1989, der blev et nyt, stort frihedens revolutionsår i europæisk historie. Det hilser vi velkommen. Vi glæder os over den frihed, der er skabt, som er erobret. Men i frihedens skygge manifesterer et spøgelse sig. Det er den økonomiske liberalisme, de utøjlede markedskræfters spøgelse, som huserer ud fra mottoet om de stærkes ret til riget, og hvis bare de kan tage for sig af retterne, så vil det gå godt for alle.

Spøgelset er naturligvis manet frem af de østlige kommandoøkonomiers sammenbrud og totale fallit. De præsenterede sig selv som socialisme, men i virkeligheden repræsenterede de den socialistiske idé på nogenlunde samme måde som de spanske conquistadorer og deres inkvisitionsdomstole repræsenterede kristendommen i Europa og Latinamerika.

Under alle omstændigheder er der i den givne situation ikke noget mærkeligt i, at folkene derovre, når de har tilkæmpet sig friheden og kan vælge frit, i første omgang foretrækker det økonomiske system, som deres tyranniske magthavere nægtede dem, altså det vestlige.

Det har så givet det liberalistiske spøgelse ny livskraft hos os, selv om udgangspunkterne mildest talt er forskellige. Når man står med 100 pct.s statseje og 100 pct.s plantyranni, så er det meget fornuftigt – også set fra et socialistisk, demokratisk synspunkt – at begynde med at privatisere og indføre markedsøkonomi. Spørgsmålet er alene, hvor grænsen skal trækkes for privatisering og markedsøkonomi. Men slagordene er der under alle omstændigheder, og de kan så bruges herhjemme til selvbekræftelse.

Det ene slagord er markedsøkonomien, selv om vi ser den ende i monopoldannelser og magtkoncentration uden ansvar over for offentligheden. Tænk bare på storbankernes adfærd i denne tid. For resten så bliver jo selv

Danmarks Liberale Parti helt planøkonomisk kulret, når det drejer sig om landbruget og om forsvaret for den sidste rest af centraliseret planøkonomi i Europa, nemlig EF's landbrugsordninger. Der er altså også en god portion hykleri med i spillet.

Så er der privatisering, det andet slagord. Også her føler de borgerlige sig opmuntret, selv om den danske stats ejendom egentlig er ret beskeden. Om det så er visse sociale opgaver, så bør de privatiseres, sagde statsministeren. Det fik mig til at tænke på fortidens fattiggårde; det er et eksempel på privat social forsyning, og den har givetvis sparet skatteyderne for en hel del penge.

Man sælger ud af de smuler, der er: færger, forsikringsvirksomhed, lufthavn og måske også snart postgiroen, hvad ved jeg, for regeringen vil jo ifølge finansministeren på det punkt optræde som en tyv om natten. Det fik mig til at tænke på, hvad tyve laver om natten. Om natten enten sover eller også stjæler en tyv. Er det det mønster, regeringen vil følge?

Men spøgelse fejrede dog sine største triumfer på landsmødet i Danmarks Liberale Parti, der ved historiens ironi – det hænger sammen med dengang, da partiet var et venstreorienteret parti – bærer tilnavnet Venstre. Her udkonkurrerede man Fremskridtspartiet og De Konservative og erklærede velfærdsskønskestaten fri.

Må jeg lige indskyde, at i SF er vi ganske vist ikke alt for imponerede af det, der kaldes det danske velfærdssamfund. Der er for meget formynderi, for meget centralisme. Der er for lidt demokrati og selvforvaltning. Det er også svært at tale om velfærd i et samfund, der tolererer, at så mange hundrede tusinder udstødes fra arbejdslivet. Men vi er da kommet så vidt, at dette samfund ikke lader nogen gå til grunde, at det sikrer nogle fundamentale rettigheder for alle. Det er positivt – og det var netop disse principper, som blev undsagt fra Venstres landsmøde.

Her på det liberale partis møde var det især de såkaldte overførselsindkomster, man gik til angreb på. Tænk, sagde Venstres formand, 1,6 mio. mennesker, 41 pct. af vælgerbefolkningen, lever i hovedsagen af overførselsindkomster. Og derfor forlangte man – det var ifølge referaterne skatteministeren, der havde den opgave – at disse indkomster skal beskæres, de skal gøres transbestemte, de skal privatiseres, de skal strammes. Også her kom jeg til at tænke på for-